

Miðvikan

Johan Hansen: Vegagerð og minnnilig sodavatn

Johan heldur fram at greiða frá sínum barnamínum. Ein stórhending var, tá ið vegur kom millum Kollafjørð og Kvívík

3. partur

Tað má nokk sigast at vera ein av stórhendingunum í Kollafirði í mínum dreingjaárum, tá ið vegur var gjørdur fram í dalin og heilt til Kvívíkar. Áðrenn hevði tað bara verið ein gongurás millum bygdirnar.

Hugsjónin var at gera ein veg, ið koyrast kundi eftir, ikki einans við súkklu, men eisini við hestavogni. Ikki var tað óhugsandi, at tað um nøkur ár komu at koyra bilar eisini. Tað var kent, at uttanlands vóru tað ikki so lítið av bilum. Ja, man visti eisini, at í Havn koyrði ein lítillastbilur. Maðurin, ið átti fyrsta bilin, kallaðist Júst Sivertsen. Seinni kom Bil Óli eisini at koyra bil.

Eina ferð, eg sum smádrongur var í Havn við abba, Dánjal í Homrum, sá eg henda bilin, og Bil Óli var í honum. Abbi var hálvavegna bangin fyri hesum, sum næstan ljóðleyst fór fram eftir vegnum. “Her mugu vit vera ansin”, segði hann og tók fast um mína hond. Tað var ikki hvørjum smádrongi í Kollafirði givið at síggja bilin í Havn við Bil Óla í.

Tað var vegurin gjøgnum dalin, eg skuldi siga nakað um. Nær arbeiddið byrjaði er mær ikki heilt greitt, eg meini tað var í 1921. Eg og aðrir dreingir fóru ofta at síggja, hvussu tað gekk við vegnum, tá hann var komin út um bøgardin á Heyggi og Mýrini. Tað gekk nakað spakuliga at koma frameftir. Reiðskapurin, ið var til taks, var eyrhakkarar, spakar, skuplur, kvíslar og trillibørur.

Skuldi spreingjast, var holið til dynamittið borað við at berja borin niður gjøgnum steinar og klett. Hæddir skulu lækkast og lagdir fyllast upp. Alt skuldi javnast. Til báðar síður á vegnum skuldu vælgjördir jaðarar gerast. At enda var so góður eyrir koyrdur oman á vegin. Tað sá gott út. Ja, tað var stuttligt at síggja, hvussu vegurin longdist. Hann var sum ein rimmarormur, sum sneiddi seg gjøgnum dalin.

Frá hinum endanum, frá Kvívík, Stykkinum og Leynum, vóru tað menn haðani, sum høvdu vegarbeiðið. Teir høvdu tvey tey ringastu strekkini av øllum vegnum at gera. Hetta vóru Kvívíkssklyvjarnar, sum

Ein av fyrstu bilunum í Kollafirði. Allar myndirnar í hesum parti eru frá bygdasavninum í Kollafirði

vit dreingir hildu vera eitt berg, har tað var høgt niður á sjógv, og Leynaklyvjarnar, har tað var ein høgur hamari á ovaru síðu. Tað var, sum hann hevði eitt loft, sum røkk nakað út móti Leynavatni á niðaru síðu.

Her var vandi fyri, at grót datt niður á vegin. Á einum ávisum stað skuldu so hesi bæði strekkini mótast. Tann dagin, hetta fór at henda, sóu vit fram ímóti. So skjótt hetta varð gjørt, góvu vit dreingir ikki grið, fyrr enn tað var játtað okkum at ganga til Kvívíkar eftir tí nýggja vegnum. Men ein vaksinn skuldi við okkum.

So var farið til gongu, og tá vit komu til Leynaklyvjarnar var tað mest uppeftir vit hugdu. Tað var tann høgi hamarin, sum toygdi seg út yvir vegin, vit høvdu í tonkunum. Á síðuni út móti vatninum vóru stórir steinar úti í vegjaðaranum. Vit fingi at vita, at teir kallaðust stabbasteinar. Vit máttu ikki út um teir. Teir skuldu eisini vera ein verja móti at koyra út í vatnið.

Komnir til Kvívíkssklyvjarnar varð lagt okkum so eina við ikki at fara út á stabbasteinarnar og hyggja niður á sjógv. Tá kundu vit fáa ørlsi, so høgt sum har við.

Hvussu kom hesin vegur so at

roynast? Ja, nú kundi man koyra langar túrar við súkklu. Tað var ikki so leingi, so var koyrt eftir vegnum við hestavogni. Nógvi í bygdini høvdu torvheiðar frammi í dalinum. Nú kundu hestavognarnir koyra torvið í staðin fyri, at menn máttu ganga boygdir undir torvleyp. Tað var ein avbera stóru lætti.

Fólkafundur og ein minnnilig sodavatn

Um fólkafundur høvdu verið hildnir frammi millum vatna, áðrenn vegurin var gjørdur, veit eg ikki, men nú vegur var komin, vóru ofta fólkafundir frammi millum Leynavøtnini.

Ein av hesum fólkafundum minnst eg serstakliga væl. Hetta var á hásumri ein sera vakran summardag. Longu fyrrapartin sigldu skip og bátar ymsa staðni frá inn í Fjørð, haðani gangast skuldi fram til fundarplássid.

Tá ið vit komu úr kirkju og høvdið etið døgurða, vóru vit triggir dreingir í sama aldri, sum høvdu fingið loyvi til at fara fram í dalin. Vit kendu væl fundarplássid, ein grasgrøn fløta við niðasta vatnið. Har stóð ein røðarapallur. Hann var ólíkur prædikustóli í eini kirkju, sum var úr timbri. Prestur okkara

Grøn, sum var lágur av vøkstri, stóð innibyrður í honum. Vit sóu bert høvdið á prestinum, tá ið hann talaði. Spakmæltur var hann eisini.

Men her á fundarfløtuni stóð maður á einum grótpalli, rópti og veipaði við báðum ørmum. Tað sá út, sum var hann óður. Vit lurtaðu, men skiltu lítið, eg má heldur siga, einki.

Men tá so røðan var at enda, og fólk høvdu klappað, gingu tey í góðveðrinum og spákaðu ella settu seg í smáum bólkum, tey tosaðu og hugnaðu sær.

Kioskin – eitt vælsignilsi

So var tað, at nógvi tyrptust um nakað ávíst. Vit máttu fara at kanna hetta. Hvussu hetta kallaðist, vit fingi at síggja, vistu vit ikki. Men vit sóu hetta sum ein pinkalítil handil. Hann var so lítill, at tað var ikki pláss inni í honum fyri nøkrum fólki, tað var bara pláss fyri vøruni. Øll stóðu uttanfyri. Vit hoyrdu, at fólk kallaðu tað sölubúð, onnur kiosk. Hetta var nakað, sum Christian Geyti stóð fyri. Hann var um ta tíðina, vegurin varð gjørdur, byrjaður at handla inni á Langasandi í Kollafirði. Hotell hevði hann eisini bygt har, Hotell

Geyti kallað.

Tá vóru hotell í Føroyum sera sjáldsom. Eitt hotell vistu vit um. Í Havn var eitt, Hotel Djurhuus. Eitt kolasvart og hartil í mínum eygum ljótt hús var tað. Eg hevði sæð tað nærindis Gongini.

Nú høvdu vit eisini hotell í Kollafirði. Eini nýggj prýðilig hús við kvisti til báðar síður. Jú, nú høvdu vit nakað, sum var meira framm-arlaga, enn tað, tey høvdu í Havn.

Geyta Christian, sum hann vanligi var kallaður, dugdi væl at dríva handil. Hann hevði nógvi, sum hinir handlarnir ikki høvdu, og so setti hann eisini nýggj tiltøk í verk. Nú hevði hann eina lítla forrætning, sum kundi flytast hagar, tað var brúk fyri tí. Og nú stóð hon her frammi í Dalinum, nærindis fundarplássinum. Tað var um henda handil, at fólk tyrptust. Og har var nógvi gott at fáa, góðgæti í rúgvu-vís.

Men eisini nakað at drekka, hetta var í fløskum. Vit stóðu og hugdu at øllum hesum. Tað, sum skar okkum mest í eyguni, var tað reyða í fløskuni. Sum tað mátti smakka væl. Harmiligt var bara, at vit ikki høvdu nøkur oyru at keypa fyri. Men at munga kundu vit ikki lata vera við. So spurdi ein finur maður, um vit ikki skuldu hava nakað. Vit søgdu, sum satt var, at vit áttu ikki nakað at keypa fyri. So spurdi hann, hvat vit helst høvdu hugsað okkum. Jú, tað var sjálvsagt eina fløsku við tí reyða í. Vit fingi eisini hvør sína. Vit vóru ovfarnir. Men vit máttu drekka tær á staðnum, tí tær tómu fløskurnar skuldu latast inn aftur, har tær vóru keyptar. “Hvussu eitur hetta reyða”, spurdu vit mannin. Jú, hetta var limonada, segði hann. So var drukkið, og sum tað smakkaði væl!

Við tað sama, vit høvdu drukkið tann seinasta dropan, tóku vit at renna heim, og vit runnu allan vegin. Hetta máttu mammurnar fáa at vita. Tivandi kom eg inn um dýrnar. Mamma sat í køkinum. “Mamma nú skulu tygum hoyra, hvat eg havi fingið frammi í Dali,” kom tað frá mær, “eg havi fingið limonadu. “Hvat er tað fyri nakað?” spurdi mamma. “Tað er nakað reytt í fløsku. Tygum skuldu bara vitað, hvussu væl tað smakkaði.” Hvar fekst tú tað?” spurdi hon so.